

بررسی دو روش اندازه‌گیری ارتفاع مج دست در رادیوگرافی نمای رو بروی این مفصل، از نظر تفاوت بین اندازه‌گیر و اندازه‌گیران

دکتر علیرضا سعید^{*}، دکتر افشین ضیایی^{**}

^{*} استادیار گروه ارتقای، مرکز تحقیقات علوم اعصاب کرمان، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

^{**} استادیار گروه ارتقای، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، هرمزگان، ایران.

تاریخ دریافت: ۸۷/۱/۳۱

تاریخ پذیرش: ۸۷/۶/۲۵

چکیده

ارتفاع مج دست، یک نسبت رادیولوژیک با اهمیت بالینی در بیماری‌های روماتولوژیک و کینیاک است که به روش‌های مختلفی اندازه‌گیری می‌شود. هدف این مطالعه، بررسی دو روش مشهور اندازه‌گیری این نسبت از نظر اختلاف بین اندازه‌گیر و اندازه‌گیران بود.

از ۱۰ رادیوگرافی با کیفیت مناسب، عکس گرفته شد و دو نفر ارتقای با تجربه، در دو نوبت متفاوت، طول متابارپ سوم، بیشترین طول کاپیتیت و فاصله‌ی متابارپ سوم تا سطح مفصلی دیستال رادیوس را اندازه گرفتند. بقیه‌ی محاسبات توسط رایانه انجام شد.

پایایی درون اندازه‌گیر نسبت Youm در حد بالا و پایایی درون اندازه‌گیر نسبت Nattrass خوب محاسبه شد، ولی در مورد پایایی بین اندازه‌گیر، دقیق هر دو نسبت در حد ضعیف بود. پایایی درون و بین اندازه‌گیر در مورد بازگویی فروپاشی در مج دست، برای نسبت Youm در حد مطلوب، و برای نسبت Nattrass در حد قابل قبول تا نه چندان بد به دست آمد. دو نسبت از نظر بازگویی فروپاشی در مج همخوانی ضعیف داشتند.

اگرچه هیچیک از دو روش مورد مطالعه، از نظر هدف مطالعه، دارای دقیق در حد عالی نبودند ولی به نظر می‌رسد دقیق روش Youm بالاتر باشد.

نسبت ارتفاع مج، اختلاف درون اندازه‌گیر، اختلاف بین اندازه‌گیر.

مقدمه:

روش‌ها:

یافته‌ها:

نتیجه‌گیری:

واژگان کلیدی:

تعداد صفحات: ۸

تعداد جداول: ۳

تعداد نمودارها: ۲

تعداد منابع: ۸

آدرس نویسنده مسئول:

دکتر علیرضا سعید، بیمارستان دکتر باهنر کرمان، مرکز تحقیقات علوم اعصاب کرمان، کرمان، ایران.

E-mail: arsaiedmd@yahoo.com

مقدمه

رادیوگرافی‌ها با تکنیک یکسان و در نمای رخ (P/A) گرفته شده بودند و فاصله دوربین فتوگرافی از رادیوگرافی‌ها نیز ثابت بود. از هر رادیوگرافی، ۲ عدد تصویر چاپی با بهترین کیفیت ممکن (رنگی) در اندازه‌ی کاغذ A₄ تهیه شد. ۲ نفر اندازه‌گیر داوطلب، که هر دو ارتقیب با تجربه بودند، برای انجام اندازه‌گیری‌ها انتخاب شدند. لازم به ذکر است که از نظر تعداد اندازه‌گیران نیز استفاده از دو نفر اندازه‌گیر مورد تأیید مشاور آماری بود. طی جلسه‌ای، روش انجام هر دو اندازه‌گیری به طور کامل برای اندازه‌گیران توضیح داده شده، به هر یک از آنان دو تصویر تحويل داده شد که روش اندازه‌گیری به هر دو روش را به صورت شماتیک نشان می‌داد. سپس از آنان خواسته شد که بر روی تصاویر رادیوگرافی داده شده، این اندازه‌گیری‌ها را انجام دهند: طول متاکارپ سوم، بیشترین طول استخوان کاپیتیت و ارتفاع مج آن Nattrass چنان که در مقاله اولیه‌ی گروه Youm و Nattrass توضیح داده شده است. یک هفته‌ی بعد دوباره همان تصاویر به اندازه‌گیران داده شده، از آنان خواسته شد که همان مقادیر را بر روی این رادیوگرافی‌های "جدید" اندازه‌گیری نمایند. هیچ یک از اندازه‌گیران از هدف مطالعه و این که رادیوگرافی‌های بار دوم همان تصاویر بار اول هستند، اطلاع نداشت. نسبت Youm از حاصل تقسیم ارتفاع مج بر طول متاکارپ سوم و نسبت گروه Nattrass از حاصل تقسیم بیشترین طول استخوان کاپیتیت بر ارتفاع مج، هر دو به وسیله‌ی رایانه، به دست آمدند. در این مرحله تصمیم‌گیری می‌شد که بر اساس میزان اندازه‌گیری شده توسط هر اندازه‌گیر در هر مرحله، آیا فروپاشی مج وجود دارد یا نه؟ (بنا به عقیده‌ی عمومی، اگر نسبت Youm کمتر از ۰/۵۱ و نسبت Nattrass کمتر از ۱/۵۲ باشد، فروپاشی مج وجود دارد).

ارتفاع مج دست، یک نسبت رادیوگرافیکی است که اهمیت بالینی زیادی دارد. کاربرد عمدی این نسبت در بیماری کینباک است، به طوری که اگر در فرد مبتلا کاهش ارتفاع مج دست ثابت شود، در حال حاضر عقیده‌ی عمومی بر این است که باستی برای بیمار آرتروز (خشک کردن مفصل)، از نوع محدود یا کلی، انجام داد و درمان‌هایی مانند کوتاه کردن رادیوس یا بلند کردن آلنا مورد ندارد (۱-۲). برای اندازه‌گیری این نسبت دو روش عمدی به ثبت رسیده است که در هر دو روش از رادیوگرافی نمای روپرتوی مفصل مج دست استفاده می‌شود: روش شرح داده شده به وسیله‌ی گروه Youm (۳) (شکل ۱) و روش گروه Nattrass (۴) (شکل ۲). در روش اول از حاصل تقسیم اندازه‌ی فاصله‌ی سطح مفصلی رادیوس تا متاکارپ سوم بر طول متاکارپ سوم و در روش دوم از حاصل تقسیم اندازه‌ی فاصله‌ی بین سطح مفصلی رادیوس و متاکارپ سوم بر بیشترین طول استخوان کاپیتیت استفاده می‌شود. با توجه به اهمیت دقیق در اندازه‌گیری این نسبت، در این مطالعه سعی کردیم که اختلاف بین اندازه‌گیری یک اندازه‌گیر در دو نوبت متفاوت و نیز اختلاف مقدار اندازه‌گیری شده توسط چند اندازه‌گیر متفاوت را بررسی کنیم.

روش‌ها

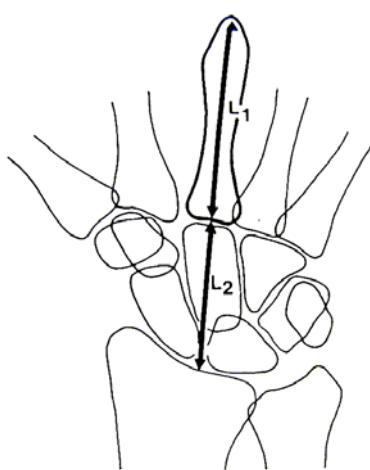
این مطالعه‌ی مقطعی در بیمارستان شفا یحیائیان تهران طراحی و در بهمن ماه سال ۱۳۸۵ اجرا گردید. برای انجام مطالعه، پس از مشاوره‌ی آماری، ده رادیوگرافی مج دست با کیفیت مناسب، از مراحل مختلف بیماری کینباخ انتخاب شد و سپس به وسیله‌ی دوربین دیجیتال ۵ مگاپیکسل از رادیوگرافی‌ها عکس گرفتیم. همه‌ی

پایایی بالا (high)، ۰/۸ تا ۰/۸۹ خوب (good)، ۰/۷ تا ۰/۷۹ به نسبت خوب (fair) و کمتر از ۰/۶۹ پایایی ضعیف (poor) در نظر گرفته شد. برای تفسیر ضرایب کاپا، مقیاس پیشنهادی توسط Koch و Landis (۶) مورد استفاده قرار گرفت: ۱ توافق تقریباً کامل (almost perfect)، ۰/۶۱ تا ۰/۸ توافق مطلوب (substantial)، ۰/۴۱ تا ۰/۶ توافق قابل قبول (moderate)، ۰/۲۱ تا ۰/۴ توافق نه چندان بد (fair)، ۰/۰۰ توافق کم (slight) و ۰/۰۰ توافق ضعیف (poor). در پایان، داده‌ها به وسیله‌ی نرم‌افزار SPSS (SPSS Inc., Chicago, IL) تحلیل شدند.

به این ترتیب در عمل ۱۰ اندازه‌گیری و چهار تصمیم‌گیری (وجود یا عدم وجود فروپاشی بر اساس نسبت‌های Youm و Nattrass) توسط هر اندازه‌گیر و برای هر رادیوگرافی انجام می‌شد. البته تصمیم‌گیری‌ها پس از محاسبه‌ی نسبت‌ها انجام می‌گردید و اندازه‌گیر فقط سه اندازه‌گیری برای هر رادیوگرافی انجام می‌داد. جهت اندازه‌گیری پایایی بین و درون اندازه‌گیر (inter and intraobserver reliability) کمی از شاخص Intraclass Correlation Coefficient (ICC) و در مورد داده‌های دو حالتی از شاخص معیار کاپا (Kappa) یا K استفاده شد. بر اساس ملاک‌های تثیت شده‌ی تفسیر نتایج (۵)، ICC بین ۰/۹ تا ۰/۹۹ شماره ۱. مقدار علدبی نسبت‌های اندازه‌گیری شده توسط اندازه‌گیران که به وسیله‌ی کامپیوتر محاسبه شده‌است.

شماره	اندازه‌گیر اول، بار اول	اندازه‌گیر اول، بار دوم	اندازه‌گیر اول، بار اول	اندازه‌گیر دوم، بار دوم	اندازه‌گیر دوم، بار دوم	اندازه‌گیر دوم، بار اول	اندازه‌گیر دوم، بار دوم	اندازه‌گیر دوم، بار اول				
نسبت	Nattrass	Nattrass	نسبت	Youm	نسبت	Youm	نسبت	Youm	نسبت	Youm	نسبت	Youm
۱/۳۵*	۱/۳۵*	۰/۴۹*	۰/۴۹*	۱/۲۱*	۱/۵۰*	۰/۵۶	۰/۵۲	۱				
۱/۴۵*	۱/۴۲*	۰/۴۸*	۰/۵۲	۱/۵۲	۱/۵۰*	۰/۵۲	۰/۵۵	۲				
۱/۲۰*	۱/۳۰*	۰/۴۴*	۰/۵۰*	۱/۴۰*	۱/۵۲	۰/۵۴	۰/۵۲	۳				
۱/۵۵	۱/۵۳	۰/۵۴	۰/۵۲	۱/۵۹	۱/۳۸*	۰/۵۹	۰/۵۶	۴				
۱/۵۴	۱/۵۵	۰/۴۵*	۰/۴۷*	۱/۴۷*	۱/۲۹*	۰/۵۸	۰/۴۵*	۵				
۱/۳۶*	۱/۲۵*	۰/۵۰*	۰/۵۲	۱/۳۳*	۱/۵۵	۰/۵۳	۰/۵۰*	۶				
۱/۵۵	۱/۴۲*	۰/۵۳	۰/۵۲	۱/۴۲*	۱/۴۲*	۰/۵۲	۰/۵۲	۷				
۱/۱۰*	۱/۱۰*	۰/۵۰*	۰/۴۸*	۱/۱۶*	۱/۲۱*	۰/۴۹	۰/۵۱	۸				
۱/۳۵*	۱/۴۷*	۰/۴۵*	۰/۴۷*	۱/۶۰	۱/۳۳*	۰/۴۴*	۰/۴۸*	۹				
۱/۴۰*	۱/۲۵*	۰/۵۳	۰/۵۱	۱/۲۵*	۱/۲۵*	۰/۵۱	۰/۵۰*	۱۰				

علامت * نشانی فروپاشی بر اساس عدد اندازه‌گیری شده است.

شکل ۱. اندازه‌گیری ارتفاع مچ به روش Youm

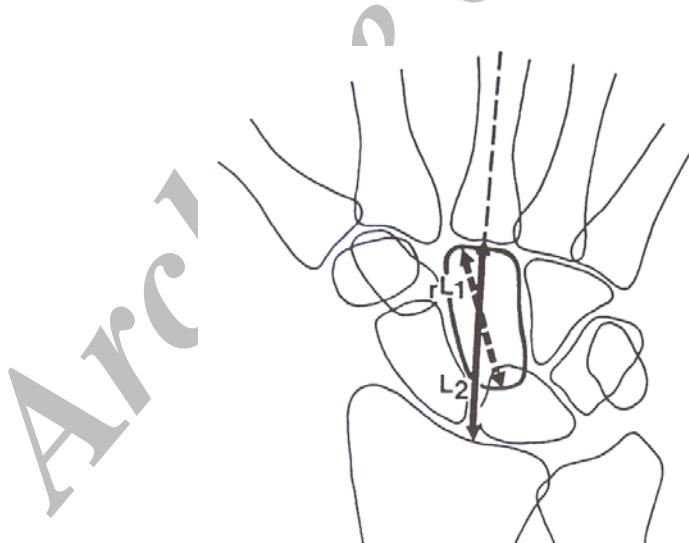
توسط رایانه در هر مرحله و برای هر رادیوگرافی در جدول شماره‌ی ۱ نشان داده شده‌اند. بر اساس نتایج به دست آمده نسبت Youm دارای پایایی درون اندازه‌گیر ICC = ۰/۹۲ بهتری در مقایسه با نسبت Nattrass است (ICC = ۰/۷۰). این در حالی است که ICC برای نسبت‌های Youm و Nattrass به ترتیب ۰/۶۷ و ۰/۵۳ به دست آمد. از نظر روایی (پایایی) بازگویی فروپاشی، مقدار K برای نسبت Youm ۰/۶۰ و برای Nattrass ۰/۳۸ محاسبه شد (جدول‌های ۲ و ۳).

یافته‌ها

در بین داده‌های دو نفر اندازه‌گیر، میزان پایایی بین اندازه‌گیر و اندازه‌گیران در موارد زیر استخراج گردید: اندازه‌گیر متاکارپ سوم در رادیوگرافی روپرو، ارتفاع کارپ با روش Youm و Nattrass، اندازه‌ی کاپیتیت بر اساس روش Nattrass، میزان نسبت‌های Youm و Nattrass که به وسیله‌ی کامپیوتر اندازه‌گیری می‌شوند و بالآخره بیان فروپاشی مچ در مورد هر دو نسبت. علاوه بر این، میزان همخوانی نسبت‌های Youm و Nattrass از نظر بازگویی فروپاشی مچ دست نیز محاسبه شد. اعداد اندازه‌گیری شده

جدول ۲. ضرایب روایی درون و بین اندازه‌گیر با استفاده از ضریب همبستگی درون گروهی (intraclass correlation coefficient)

Nattrass	Youm	نسبت	نوع پایایی
۰/۷۷	۰/۷۴	درون اندازه‌گیر	اندازه‌گیر اول
۰/۶۳	۰/۹۶	درون اندازه‌گیر	اندازه‌گیر دوم
۰/۷۰	۰/۹۲	درون اندازه‌گیر	اندازه‌گیران در مجموع
۰/۵۳	۰/۶۷	بین اندازه‌گیر	اندازه‌گیران در مجموع

شکل ۲. اندازه‌گیری ارتفاع مچ به روش Nattrass

جدول ۳. ضرایب روایی درون و بین اندازه‌گیر با استفاده از ضریب Kappa

Nattrass	فروپاشی از نظر نسبت	Youm	نوع پایایی
۰/۴۷	۰/۷۸	درون اندازه‌گیر	اندازه‌گیر اول
۰/۳۸	۰/۶۰	درون اندازه‌گیر	اندازه‌گیر دوم
۰/۴۴	۰/۷۰	بین اندازه‌گیر	اندازه‌گیران در مجموع

همان روش گروه Youm به دست می‌آمد) استفاده کردند (۷). در همان سال، گروه Nattrass از همین ارقام، ولی به صورت معکوس، استفاده کردند و به این نتیجه رسیدند که این نسبت دقت بالاتری برای جدا کردن موارد طبیعی از غیرطبیعی دارد.

در این مطالعه ما سعی کردیم میزان پایایی دو روش مشهور اندازه‌گیری ارتفاع مچ دست را با هم مقایسه کنیم. در واقع آن‌چه اهمیت بیشتری می‌یابد، پایایی هر یک از این روش‌ها در بازگویی وجود یا عدم وجود فروپاشی مچ دست است، چرا که هدف از اندازه‌گیری این نسبت رادیوگرافیک، تعیین وجود یا عدم وجود فروپاشی است.

باید توجه داشت که برای تشخیص وجود فروپاشی در مچ دست، میزان استانداردی وجود ندارد و حتی پیشنهاد شده که رادیوگرافی‌ها به‌طور سریال با هم و یا با دست مقابل مقایسه شوند (۸). این موضوع بر اهمیت میزان تفاوت بین و درون اندازه‌گیران در این مورد می‌افزاید و در نتیجه روشی کاربردی‌تر است که اختلاف کمتری از هر دو نظر داشته باشد. به همین ترتیب، میزان پایایی هر چه بالاتر باشد بهتر است.

اگرچه تا کنون، حداقل تا جایی که ما اطلاع داریم، مطالعه‌ای شبیه به مطالعه‌ی ما انجام نگرفته است، ولی عنوان شده که روش Nattrass از سایر روش‌های مرسوم "دقیق‌تر" است (۹). همچنین در مقاله‌ی ابتدایی گروه Nattrass که این روش اندازه‌گیری مطرح شد، گروه محققان سعی در بررسی این روش از نظر تفاوت بین اندازه‌گیر و اندازه‌گیران در مورد میزان نسبت کردند و به این نتیجه رسیدند که این نسبت دارای پایایی در حد "خوب" است؛ نتیجه‌ای که ما به آن نرسیدیم.

در هر دو مرحله‌ی مطالعه، همخوانی نسبت‌های Youm و Nattrass با هم، از نظر بازگویی فروپاشی نیز محاسبه شد که K در مراحل اول و دوم به ترتیب ۰/۰۲ و ۰/۰۰۲ بود.

بحث

بر اساس نتایج به دست آمده (و با توجه به جدول‌های پیوست) نسبت Youm دارای پایایی درون اندازه‌گیر بهتری در مقایسه با نسبت Nattrass است (بالا در مقابل به نسبت خوب). این در حالی است که پایایی بین اندازه‌گیر هر دو نسبت در حد ضعیف بود. همچنین از نظر روایی (پایایی) بازگویی فروپاشی، نسبت Youm دارای پایایی درون و بین اندازه‌گیر بهتری است؛ به عبارت دیگر، اگر اندازه‌گیر فروپاشی مچ را در مرتبه‌ی اول با نسبت اندازه‌گیری شده‌اش پیش‌بینی می‌کرد، احتمال این که در مرتبه‌ی دوم هم این نتیجه تکرار گردد، برای اندکس Youm بیشتر از اندکس Nattrass بود. در هر دو مرحله‌ی مطالعه، نسبت‌های Youm و Nattrass از نظر بازگویی فروپاشی همخوانی کمی با هم داشتند.

در سال ۱۹۷۸، گروه Youm برای اندازه‌گیری ارتفاع مچ از حاصل تقسیم فاصله‌ی پایه‌ی متاکارپ سوم بر طول متاکارپ انگشت وسط استفاده کردند. میزانی که آنها به دست آورده‌اند، ۰/۵۴ با انحراف معیار ۰/۰۳- بود؛ نسبتی که امروزه نیز به نام خود آنها شناخته شده، در کتاب‌های مرجع ارتوپدی به عنوان استاندارد نام برده می‌شود (۱). از طرف دیگر، گروه Bouman در سال ۱۹۹۴ یک نسبت جدید مطرح کردند که از حاصل تقسیم بیشترین طول کاپیتیت بر فاصله‌ی پایه‌ی متاکارپ سوم تا سطح مفصلی دیستال رادیوس (که به

هر دو نسبت در حد ضعیف است. از نظر پایایی درون و بین اندازه‌گیر از نظر بازگویی فروپاشی در مچ دست، دقت نسبت Youm در حد مطلوب و دقت نسبت Nattrass در حد قابل قبول تا نه چندان بد است. همچنین با توجه به نتایج به دست آمده در این مطالعه، دو نسبت از نظر بازگویی فروپاشی در مچ همخوانی ضعیف دارند. در مجموع با توجه به این‌که هدف نهایی از اندازه‌گیری هر دو نسبت، تعیین وجود یا عدم وجود فروپاشی مچ است، می‌توان گفت که اگرچه هیچ یک از دو نسبت دارای دقت "عالی" در مورد هدف مطالعه نیستند، ولی نسبت Youm دقت بالاتری دارد.

تشکر و قدردانی

نویسنده‌گان تمایل دارند مراتب نهایت سپاسگزاری خود را از آقایان دکتر فرید نجد مظہر، فلوی جراحی دست بیمارستان شفایحیائیان تهران و دکتر مرتضی نخعی امروزی، استادیار گروه ارتودوپی دانشگاه علوم پزشکی ایران، به خاطر انجام اندازه‌گیری‌ها و همچنین آقای دکتر نوذر نخعی امروزی، دانشیار گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی کرمان، به خاطر مشاوره‌ی آماری و انجام و تفسیر محاسبات اعلام دارند.

References

- Amadio PC, Moran SL. Fractures of the carpal bones. In: Green DP, Hotchkiss RN, Pederson WC, Wolfe SW, editors. Green's operative hand surgery. 4th ed. New York: Churchill Livingstone; 1999. p. 711-68.
- Wright II PE. Wrist disorders. In: Canale ST, editor. Campbell's operative orthopaedics. 10th ed. Philadelphia: Mosby; 2002. p. 3543-606.
- Youm Y, McMurtry RY, Flatt AE, Gillespie TE. Kinematics of the wrist. I. An experimental study of radial-ulnar deviation and flexion-extension. J Bone Joint Surg Am 1978; 60(4): 423-31.
- Nattrass GR, King GJ, McMurtry RY, Brant RF. An alternative method for determination of the carpal height ratio. J Bone Joint Surg Am 1994; 76(1): 88-94.
- Currier D. Elements of Research in Physical Therapy. 3rd ed. Philadelphia: Williams & Wilkins; 1990.
- Landis JR, Koch GG. The measurement of observer agreement for categorical data. Biometrics 1977; 33(1): 159-74.
- Bouman HW, Messer E, Sennwald G. Measurement of ulnar translation and carpal

نکته‌ی بسیار جالب در مطالعه‌ی ما، عدم همخوانی دو نسبت در بازگویی وجود فروپاشی در مچ است، زیرا در اصل هدف از اندازه‌گیری هر دو نسبت، همین است. با توجه به تطابق ضعیف این دو نسبت لازم است با مطالعات بیشتر دقت هر دو روش تعیین و نسبت دقیق‌تر به عنوان روش استاندارد انتخاب گردد. مهم‌ترین نقطه‌ی ضعف مطالعه‌ی حاضر انجام اندازه‌گیری‌ها بر روی کاغذ و فوتوگرافی است. در واقع برای یکسان‌سازی اندازه‌ها تمام فوتوگرافی‌ها به اندازه‌ی کاغذ A4 تنظیم شدند که شاید با اندازه‌گیری بر روی رادیوگرافی واقعی متفاوت باشد. ولی با توجه به این که ما نسبت‌ها را مقایسه می‌کردیم و نه اندازه‌ها را، می‌توان آن را چندان مهم ندانست. همچنین، این‌که ما به دلایلی فقط از دو اندازه‌گیر استفاده کردیم از محدودیت‌های دیگر پژوهش است؛ اگرچه همان‌گونه که در مقدمه اشاره شد، از نظر علمی کاملاً معتبر است.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به دست آمده در این مطالعه، نسبت دارای پایایی درون اندازه‌گیر بالا و نسبت دارای پایایی درون اندازه‌گیر به نسبت خوب است، در حالی که در مورد پایایی بین اندازه‌گیر، دقت

- height. J Hand Surg [Br] 1994; 19(3): 325-9.
8. Stahelin A, Pfeiffer K, Sennwald G, Segmüller G. Determining carpal collapse. An improved method. J Bone Joint Surg Am 1989; 71(9): 1400-5.
9. Zdravkovic V, Sennwald GR. A new radiographic method of measuring carpal collapse. J Bone Joint Surg Br 1997; 79(1): 167-9.

Archive of SID

Original Article**Journal of Isfahan Medical School
Vol 27, No 93, May 2009**

Received: 19.4.2008

Accepted: 15.9.2008

Intra- and Inter-Observer Reliability of Two Common Radiographic Methods of Carpal Height Measurement

Alireza Saied MD*, Afshin Zyaei MD**

*Assistant Professor of Orthopedics, Kerman Neuroscience Research Center, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

**Assistant Professor of Orthopedics, Hormozgan University of Medical Science, Bandar Abbas, Iran

Background:

Carpal height is a radiographic ratio with clinical significance in rheumatologic diseases and Kienbock disease, which is measured with different methods. The purpose of this study was to assess the two popular methods of measurement of this angle with respect to inter-and intra-observer variability.

Methods:

Good quality photographs were made of ten radiographs and two experienced orthopedists, in two separate occasions measured the length of third metacarpal bone, the longest length of capitates, and the distance between the base of third metacarpal bone and the articular surface of the radius. The remainder of the calculations was made by computer.

Findings:

Intra-observer reliability of the Youm and Nattrass ratios were calculated as "high" and "fair", respectively. With regard to inter-observer reliability, the accuracies of both indices were poor. Intra- and inter-observer agreement for detection of wrist collapse was "substantial" for Youm ratio and "fair to moderate" for Nattrass ratio. The ratios had poor agreement with each other, in regard to detection of collapse of the wrist joint.

Conclusion:

Although neither of the ratios had perfect or high reliability with regard to the subject of the study, it seems that the accuracy of Youm index is higher than the other method.

Carpal height ratio, Intra-observer reliability, Inter-observer reliability.

Page count:

8

Tables:

3

Figures:

2

References:

8

Address of Correspondence:

Alireza.Saied MD, Dr. Bahonar Hospital, Kerman Neuroscience Research Center, Kerman, Iran.

E-mail: arsaiedmd@yahoo.com